

Zamówienia Przedkomercyjne Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w nowej perspektywie finansowego Funduszy Europejskich dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (dalej: NCBR) w latach 2020-2023 zrealizowało 9 przedsięwzięć badawczych w trybie zamówień przedkomercyjnych, których celem było opracowanie technologii wspierających wdrożenie założeń Europejskiego Zielonego Ładu do polskiej gospodarki. W wyniku tych przedsięwzięć powstały instalacje demonstracyjne jak Ciepłownia Przyszłości w Lidzbarku Warmińskim, modułowy budynek społeczny w Mysłowicach, biometanownia w Brodach k. Poznania, czy innowacyjne systemy wentylacji dla szkół.

Chcąc kontynuować sprawdzoną metodologię realizacji przedsięwzięć badawczych w trybie zamówień przedkomercyjnych, NCBR pozyskało środki w ramach Działania 2.13 Funduszy Europejskich dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 na realizację projektu niekonkurencyjnego pn. „Innowacyjne zamówienia publiczne”.

Przedmiotem projektu jest zwiększenie zaangażowania instytucji publicznych w transformację polskiej gospodarki zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu poprzez zastosowanie modelu innowacji ciągłonej i formuły zamówień przedkomercyjnych (PCP). W ramach projektu planujemy realizację dwóch kluczowych działań:

- Uruchomienie we współpracy z jednostkami sektora publicznego **min. 15 przedsięwzięć badawczych** w formule **zamówień przedkomercyjnych**, których celem będzie opracowanie rozwiązań odpowiadających na ich potrzeby związane z transformacją Europejskiego Zielonego Ładu i cyfryzacją,
- Działania edukacyjne z obszaru innowacyjnych zamówień publicznych (IZP), skierowane do jednostek sektora publicznego, w tym w szczególności organizacja konferencji promujących IZP, czy warsztatów praktycznych dot. przygotowania postępowań IZP.

Projekt będzie realizowany do 31 grudnia 2029 r.

Zamówienia Przedkomercyjne

Zamówienia Przedkomercyjne (PCP) to tryb ustanowiony *Komunikatem Komisji COM/2007/0799 Zamówienia przedkomercyjne: wspieranie innowacyjności w celu zapewnienia trwałości i wysokiej jakości usług publicznych w Europie*, zgodnie z którym zamawiający - instytucja publiczna zamawia opracowanie innowacyjnego i niedostępnego na rynku produktu lub technologii w drodze prac badawczo-rozwojowych. PCP kończy się opracowaniem produktu gotowego do wdrożenia i komercjalizacji.

Przedsięwzięcie NCBR prowadzone w trybie zamówień przedkomercyjnych jest podzielone na kilka następujących po sobie etapów, w ramach których powstają rozwiązania o coraz wyższym poziomie gotowości technologicznej (np. koncepcja – prototyp – demonstrator), jednocześnie liczba wykonawców na każdym kolejnym etapie się zmniejsza. Wykonawcy rywalizują ze sobą, a do kolejnego etapu dopuszczani są ci, których rozwiązania zostaną ocenione najwyżej.

Projekt „Innowacyjne Zamówienia Publiczne” jest projektem niekonkurencyjnym, realizowanym w ramach działania 2.13 programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki na lata 2021-2027.

K2 - Informacja wewnętrzna (Internal)

Wyzwania badawcze

Celem realizacji każdego z przedsięwzięć badawczych realizowanych w trybie zamówień przedkomercyjnych jest opracowanie rozwiązania stanowiącego odpowiedź na konkretne, zdefiniowane w dokumentacji przedsięwzięcia wyzwanie badawcze.

W przypadku przedsięwzięć badawczych prowadzonych przez NCBR w trybie zamówień przedkomercyjnych, **wyzwanie badawcze** rozumiane jest jako ***niezaspokojona potrzeba lub wyzwanie konkretnej instytucji publicznej, wynikające z:***

- **konieczności wdrożenia polityk lub**
- **potrzeb wewnętrznych instytucji (związanych w szczególności z realizowanymi zadaniami i usługami publicznymi),**

których rozwiązanie nie jest obecnie dostępne na rynku, a które może zostać opracowane w ramach prac badawczo-rozwojowych przez wykonawców wyłonionych do realizacji tych prac w ramach przedsięwzięcia w trybie zamówień przedkomercyjnych.

Aby uniknąć wątpliwości, w powyższym rozumieniu wyzwaniem badawczym nie są w szczególności:

- potrzeby wynikające z działań badawczo-naukowych instytucji (np. kwestie kwalifikujące się do badań podstawowych, kontynuacja badań naukowych prowadzonych przez daną instytucję),
- czy kwestie dotyczące zakupu środków trwałych dostępnych na rynku, które mogą być przedmiotem procedur zakupowych.

W przypadku przedsięwzięć badawczych NCBR, jedną ze ścieżek zidentyfikowania wyzwania/problemu badawczego do realizacji w ramach przedsięwzięć jest zgłoszenie wyzwania/potrzeby przez instytucję publiczną.

W ramach tej ścieżki instytucje publiczne będą mogły zgłaszać swoje wyzwania badawcze przez dedykowany portal internetowy, który zostanie uruchomiony na stronie NCBR (informacja o jego uruchomieniu zostanie opublikowana na stronie NCBR <https://www.gov.pl/web/ncbr/>). Zgłoszenia wyzwań badawczych od instytucji publicznych będą przyjmowane w turach trwających w zależności od specyfiki obszaru tematycznego ok. 1-3 miesięcy. Szczegółowy harmonogram tur wraz z określeniem obszarów tematycznych w ramach, których można zgłaszać wyzwania badawcze, zostanie opublikowany na ww. portalu. Etap zgłaszania wyzwań badawczych przez dedykowany portal internetowy może być poprzedzony udziałem w konsultacjach rynkowych prowadzonych z jednostkami sektora finansów publicznych, które zostały ogłoszone przez NCBR: <https://www.gov.pl/web/ncbr/ogloszenie-o-konsultacjach-rynkowych-w-zakresie-nowych-rozwiazan-dotyczacych-produkcji-zywnosci-i-zrownowazonego-rolnictwa>.

Po zakończeniu danej tury przyjmowania wyzwań, dla zgłoszonych wyzwań NCBR opracuje fiszki wyzwań badawczych, które następnie zostaną przedłożone do oceny Komitetu Monitorującego.

Po opracowaniu fiszek wyzwań badawczych Komitet Monitorujący – ciało decyzyjno-doradcze dla NCBR, ocenia fiszki zgodnie z uprzednio ustalonymi kryteriami i podejmuje decyzję, które wyzwania zostaną skierowane do realizacji jako przedsięwzięcie badawcze, które zaś odrzucone. **Oznacza to, że nie wszystkie zgłoszone wyzwania badawcze mogą zostać skierowane do realizacji jako przedsięwzięcie badawcze.**

Projekt „Innowacyjne Zamówienia Publiczne” jest projektem niekonkurencyjnym, realizowanym w ramach działania 2.13 programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki na lata 2021-2027.

K2 - Informacja wewnętrzna (Internal)

NCBR następnie nawiązuje formalną współpracę z **partnerem publicznym** tj. instytucją publiczną, której wyzwanie zostało skierowane do realizacji w ramach przedsięwzięcia. W tym celu NCBR zawiera z partnerem publicznym umowę dotyczącą zaangażowania partnera w przygotowanie założeń i dokumentacji dla przedsięwzięcia badawczego w trybie zamówień przedkomercyjnych. **Uwaga: Wkładem partnera publicznego jest zaangażowanie czasu i pracowników w przygotowanie we współpracy z NCBR dokumentacji planowanego do realizacji przedsięwzięcia badawczego (NCBR nie zapewnia finansowania na te działania).**

Następnie NCBR wspólnie z partnerem publicznym przystępują do opracowania założeń przedsięwzięcia takich jak jego szczegółowy zakres, harmonogram, liczba etapów i budżet. W tym celu w szczególności uruchamiają konsultacje rynkowe, do których zapraszają potencjalnych wykonawców i inne podmioty kluczowe dla doprecyzowania założeń przedsięwzięcia. Następnie NCBR i partner publiczny ustalają wymagania i kryteria oceny docelowego rozwiązania odpowiadającego na dane wyzwanie badawcze, sposób weryfikacji i testowania, możliwość demonstracji technologii w pełnej skali i sposób jej finansowania (dopuszczamy możliwość finansowania ze środków innych, niż środki NCBR), oraz inne konieczne założenia, przedstawiając je w dokumentacji przedsięwzięcia. **Przedsięwzięcie badawcze jest finansowane przez NCBR ze środków Funduszy Europejskich, przy czym w zależności od specyfiki przedsięwzięcia etap budowy demonstratora może zostać sfinansowany ze środków NCBR w ramach projektu niekonkurencyjnego FENG lub ze środków własnych partnera publicznego lub pochodzących ze źródeł zewnętrznych.**

W trakcie współpracy strony mogą uszczegółowić zawartą umowę np. poprzez określenie zobowiązań partnera publicznego w związku z koniecznością przetestowania ewentualnych prototypów rozwiązania czy demonstracji technologii w pełnej skali.

Po wspólnym opracowaniu dokumentacji przedsięwzięcia, NCBR jako zamawiający wszczyna przedsięwzięcie badawcze poprzez publikację ogłoszenia oraz dokumentacji na swojej stronie internetowej, zapraszając potencjalnych wykonawców do składania ofert na realizację prac B+R w ramach przedsięwzięcia. Po upływie terminu na składanie ofert, powołany przez NCBR zespół oceniający dokonuje oceny złożonych ofert zgodnie z kryteriami określonymi w dokumentacji przedsięwzięcia. Z wykonawcami, których oferty zostaną ocenione najlepiej, NCBR zawrze umowę na realizację przedsięwzięcia.

Uwaga: partner publiczny nie może być jednocześnie wykonawcą.

Po zawarciu umów, wykonawcy realizują prace B+R w ramach etapu I przedsięwzięcia. Po zakończeniu prac NCBR z partnerem publicznym przystępują do testów i weryfikacji opracowanych przez wykonawców wyników prac B+R. Jeśli zostało to ustalone w umowie z NCBR, partner publiczny udostępnia swoje zasoby na potrzeby testów wyników prac B+R. Wykonawcy, których wyniki prac B+R zostały ocenione najwyżej, kontynuują prace B+R w ramach kolejnego etapu, opracowując rozwiązania o wyższym poziomie gotowości technologicznej (prototyp, demonstrator, seria testowa). Przedsięwzięcie kończy się opracowaniem rozwiązania gotowego do wdrożenia lub zademonstrowanego u partnera publicznego (jeśli tak ustalono w dokumentacji przedsięwzięcia).

W przypadku chęci wdrożenia opracowanego rozwiązania, partner publiczny może po zakończeniu przedsięwzięcia uruchomić postępowanie na zakup rozwiązania.

Projekt „Innowacyjne Zamówienia Publiczne” jest projektem niekonkurencyjnym, realizowanym w ramach działania 2.13 programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki na lata 2021-2027.

K2 - Informacja wewnętrzna (Internal)

Rysunek 1. Przykładowy schemat przedsięwzięcia badawczego w trybie zamówień przedkomercyjnych

Partner publiczny w przedsięwzięciu badawczym w trybie zamówień przedkomercyjnych – korzyści i ryzyka

Przedsięwzięcia badawcze w trybie zamówień przedkomercyjnych stanowią efektywną odpowiedź na potrzeby instytucji publicznych, na które obecnie na rynku nie ma rozwiązań. Dzięki realizacji tego typu postępowań, instytucja publiczna może zlecić opracowanie konkretnego produktu czy usługi, ściśle dopasowanej do jej potrzeb.

W przypadku przedsięwzięć badawczych planowanych do realizacji przez NCBR, instytucje publiczne angażujące się w przygotowanie i realizację przedsięwzięcia mogą liczyć na szereg korzyści płynących ze współpracy z NCBR. **Instytucja publiczna współpracująca z NCBR przy przedsięwzięciu badawczym w trybie zamówień przedkomercyjnych:**

- przygotowuje się do **rozwiązania swojego wyzwania czy potrzeby**,
- ma możliwość zamówienia **rozwiązań sprawdzonych i ściśle dopasowanych do jej potrzeb**, które przez przedsięwzięciem nie były dostępne na rynku,
- **wypracowuje dokumentację** (np. program funkcjonalno-użytkowy, opis wymagań, kryteriów) na potrzeby dalszych działań np. zamówienia, wniosku o dofinansowanie z innych instytucji,
- ma możliwość **pozyskać prototyp/serię testową/demonstrator** rozwiązania (opcjonalnie – w zależności od przedsięwzięcia i jego specyfiki),

Projekt „Innowacyjne Zamówienia Publiczne” jest projektem niekonkurencyjnym, realizowanym w ramach działania 2.13 programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki na lata 2021-2027.

K2 - Informacja wewnętrzna (Internal)

- pozyskuje wiedzę, **jak w praktyce przeprowadzić zamówienia przedkomercyjne** (możliwość finansowania kolejnych zamówień przedkomercyjnych ze środków europejskich), jest przygotowana do przeprowadzenia zamówienia na innowacje w innych trybach,
- pozyskuje **wiedzę w obszarze merytorycznym** przedsięwzięcia dzięki eksploracji rynku,
- otrzymuje **wsparcie w pozyskaniu środków na pełnoskalowe wdrożenie** rozwiązania (np. środki NFOŚiGW i inne źródła).

Współpraca partnera publicznego przy przedsięwzięciu badawczym wiąże się również z ryzykiem. Ryzyko to może dotyczyć w szczególności następujących kwestii:

- zgłoszone przez instytucję publiczną wyzwanie badawcze może nie zostać wybrane przez Komitet Monitorujący do realizacji w ramach przedsięwzięcia badawczego,
- prace przy przygotowaniu założeń i dokumentacji przedsięwzięcia mogą wiązać się z dużym zaangażowaniem czasowym pracowników partnera publicznego,
- pomimo uruchomienia przedsięwzięcia, rozwiązania odpowiadające na dane wyzwanie badawcze może nie zostać opracowane lub może nie osiągnąć zakładanych parametrów,
- okres realizacji przedsięwzięcia może ulec wydłużeniu,
- może nie dojść do demonstracji technologii np. w wyniku wydłużenia okresu realizacji przedsięwzięcia, zmiany warunków gospodarczych, czy konieczności pozyskania dodatkowego finansowania.

Projekt „Innowacyjne Zamówienia Publiczne” jest projektem niekonkurencyjnym, realizowanym w ramach działania 2.13 programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki na lata 2021-2027.

K2 - Informacja wewnętrzna (Internal)